29.1.2019

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Helena Hynynen
johtava asiantuntija
Verohallinto, oikeusyksikkö

Alpo Lahtinen
ylitarkastaja
Verohallinto, tietovirtayksikkö

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 284/2018 vp)**

Hallintovaliokunta on pyytänyt Verohallinnon kuultavaksi hallituksen esityksestä laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Verohallinto esittää kunnioittavasti seuraavaa.

**Yleistä**

Yleisesti voi todeta, että julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskeva lakiehdotus on kehittynyt valmisteluvaiheiden versioista selkeämmin sovellettavaksi. Verohallinto kiinnitti lain valmisteluvaiheen lausunnossaan erityistä huomiota siihen, että sääntelyn tulisi olla teknologianeutraalia eikä sen tulisi estää viranomaisten nykyisten toimivien järjestelmien ja prosessien käyttöä jatkossa eikä niiden muuttamista tiukassa aikataulussa.

**Julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevan lakiehdotuksen 22 § ja 24 §**

Julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevan lain 22 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan avulla silloin, kun kysymys on säännöllisesti toistuvasta ja vakiosisältöisestä sähköisestä tietojen luovuttamisesta viranomaisten välillä. Kun otetaan huomioon se, että säännöksestä on poistettu teknologiasidonnaisuudet sekä se, että sääntely sallii taloudellisista ja teknisistä syistä myös muilla tavoin tapahtuvan tietojen luovuttamisen, sisältää ehdotettu sääntely riittävät kehittämisvaihtoehdot myös Verohallinnon toiminnan näkökulmasta.

Lakiehdotuksen 24 §:ssä säädetty mahdollisuus tietojen luovuttamiseen teknisen rajapinnan avulla muille kuin viranomaisille tulee kysymykseen Verohallinnon tietopalvelutehtävissä esimerkiksi luovutettaessa tuloverotuksen julkisia tietoja yksityisille tahoille. Erityisesti huomio kiinnittyy yksityisten tahojen mahdollisuuksiin täyt-

tää lakiehdotuksen 22 :n mukaiset edellytykset teknisestä tapauskohtaisesta tietojen tarpeellisuuden varmistamisesta. Lisäksi haasteena olisi, miten tiedonhallintalain mukaisten velvoitteiden täyttäminen yksityisellä toimijalla voitaisiin todeta.

Toinen tilanne, jota tiedonhallintaa koskevan lakiehdotuksen 24 §:n säännös koskisi, on verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 17 ja 17 a §:n nojalla luovutettavat ennakkoperintää ja veronumeroa koskevat tiedot. Lakiehdotuksen 24 §:n 1 momentin säännös ei ole velvoittava, mutta 2 momentin mukaan tietojen antamisesta muussa sähköisessä muodossa säädettäisiin erikseen. Verohallinnon näkemyksen mukaan lakiehdotuksen siirtymäkauden aikana olisi arvioitava, onko tarpeen säätää tietojen luovuttamistavasta näissä tilanteissa erikseen, jotta estettäisiin hallinnollisen taakaan lisääntyminen esimerkiksi työnantajilla ja muilla suorituksen maksajilla.

**Julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevan lakiehdotuksen 26 §**

Tiedonhallintaa koskevan lain 26 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi asiarekisteriin rekisteröitävistä tiedoista. Pykälän 3 momentin 3 ja 4 kohdissa esitetyt vaatimukset asiakirjan saapumistavan ja lähettäjän rekisteröinnistä asiarekisteriin ovat uusia. Näitä tietoja ei voida monissa tapauksissa rekisteröidä automaattisesti, joten vaatimus on omiaan lisäämään henkilötyömäärää ja kustannuksia sekä viranomaisen jatkuvassa toiminnassa että toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämisessä. Saapuvien asiakirjojen määrät huomioiden pelkästään Verohallinnon toiminnassa aiheutuvat kustannukset olisivat useita satoja tuhansia euroja vuodessa. Nämä tiedot ovat tarvittaessa tarkastettavissa asiakirjoista, joten niiden rekisteröinti ei lisäisi hallinnon asiakkaiden oikeusturvaa.

**Teknistä käyttöyhteyttä koskeva sääntely lakiehdotuksissa 9, 11, 12, 15 ja 16**

Julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevaan lakiin liittyy lakiehdotukset, joissa ehdotetaan kumottavaksi tai muutettavaksi teknistä käyttöyhteyttä koskevat säännökset. Nämä lakiehdotukset liittyvät autoverolain, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain, yksityisestä huvialuksesta suoritettavasta polttoainemaksusta annetun lain, valmisteverotuslain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain teknistä käyttöyhteyttä koskeviin säännöksiin. Verohallinnon näkemyksen mukaan siirtymäkautta koskeva sääntely on muotoiltu siten, että nykyisiä teknistä käyttöyhteyttä koskevia säännöksiä on sovellettava seuraavat neljä vuotta, vaikka edellytykset muulla tavoin tapahtuvaan tietojen luovuttamiseen olisivat aikaisemmin olemassa. Tältä osin sääntelyä tulisi muuttaa joustavammaksi. Muutoin Verohallinnolla ei ole näihin lakiehdotuksiin huomautettavaa.

**Verohallinto**
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

**www.vero.fi**
puh. 029 512 000
faksi 029 512 6100